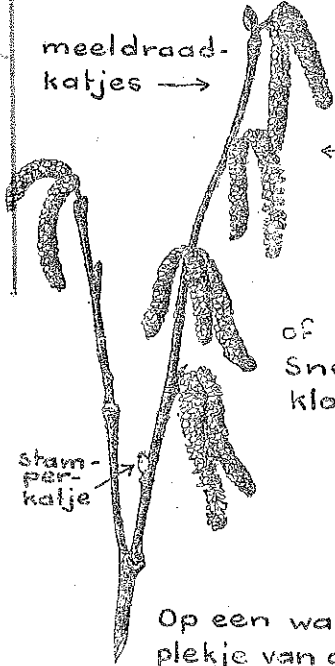

Buiten in het vroege voorjaar

4e Serie 7/2

meeldraad-
katjes →

't Is ieder voor-
jaar spannend
om te zien wat
't eerst bloeit,
← de Hazelaar,
met lange meel-
draad- en klei-
ne stamper-
katjes,

of het
Sneeuw-
klokje

Op een warm
plekje van de
tuin straalt de
gele Winterakoniet bo-
ven een

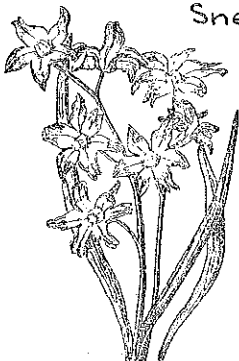
kraag van
groen.

Honingbijen
zamelen het
blauwe stuifmeel in
van de effen blauwe
Sterhyacinthtjes
of Scilla's.

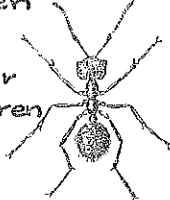

De lichter blauwe

Sneeuwroem (met
wit hartje)
laat haar za-
den versprei-
den

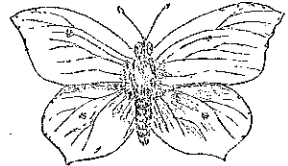
door
mieren

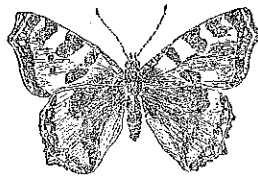
School- en kindertuinen - Natuurfonds

Omstreeks half Maart
komen de eerste hommels-
koninginnen op het bloei-
ende Longenkruid.
Het gevlekte blad doet aan
een long denken.
Iedere dag kunnen we nu
de gele Citroenvlinder,

met oranje stippen
in de vleugels, en
de kleine Vos ver-
wachten.

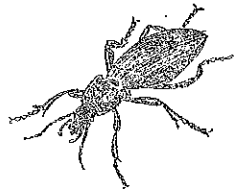

De bodem wordt nu
warmer en de Regen-
wormen komen weer
naar de oppervlakte.

's Nachts komen de
wormen boven de
grond, waar ze ten

prooi vallen aan de
Loopkevers, die over-
dag onder stenen
schuilen.

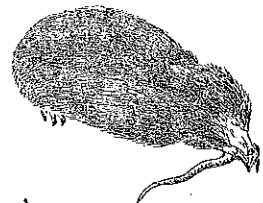
In de weide wor-
den de wormen be-
laagd door trappe-
lende Kieviten,
maar ook de

Spitsmuis en de
Mol laten zich niet
onbetuigd.

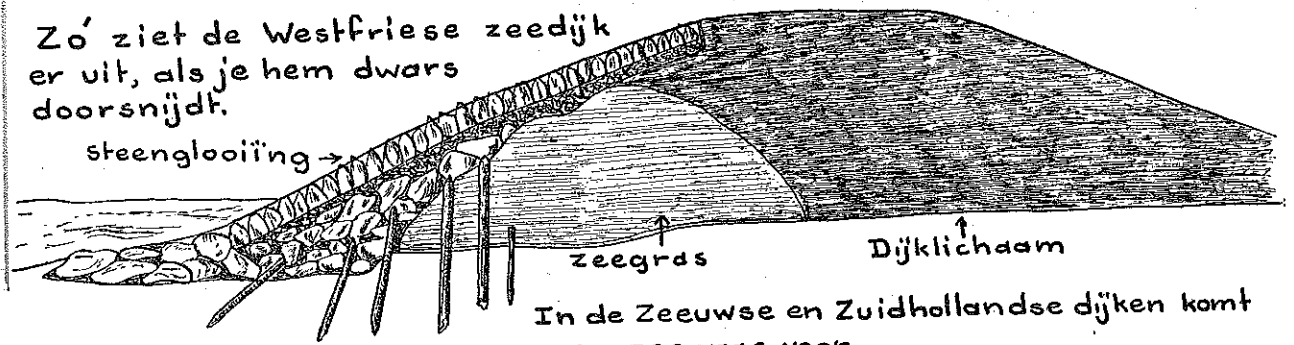
Regelmatig loopt de
Mol zijn gangen af en
wee de worm of het
insect dat gravend in die
gangen komt.

24

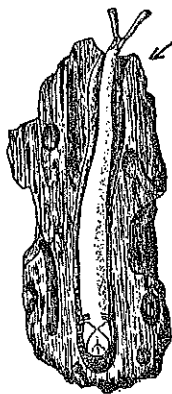
Van dijken en zeeeringen.

Zo' ziet de Westfriese zeedijk er uit, als je hem dwars doorsnijdt.

In de Zeeuwse en Zuidhollandse dijken komt geen zeegras voor.

De steenglooijing werd pas aangebracht in de 18^e en 19^e eeuw, nadat in 1731 een schelpdier, de Paalworm, die gangen boort in hout, duizenden palen van de dijken verwoest had.

De stenen van de dijk vormen een stukje rotskust, waarop vele wieren

groeien. Algemeen is het Blaaswier.

Tussen wieren en stenen kruipt de

ook vaak de Purperslak, die je tot Hoek v. Holland kunt vinden.

Schooltuinen Natuurfonds.

Strandkrabben zitten vaak ingegraven in het zand, maar je vindt ze ook tussen de stenen.

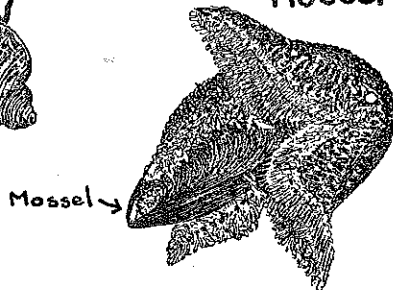
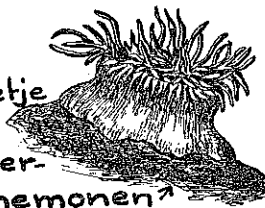

De Rotsboorder boort zijn gaten in de witte Vilvoordse steen in Zeeland en in de donkere Noordse steen in Den Helder.

Stenen en palen zijn bedekt met Zeepokken.

Met een beetje geluk vind je de wonderlijke Zeeanemonen en zie je hoe de Zeester een Mossel verorbert.

Mossel

het water, in gezelschap van de Bergeend.

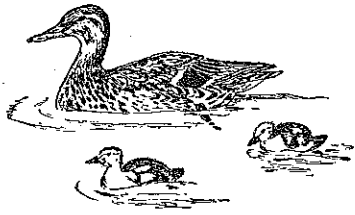
De bonte Scholekster zoekt zijn voedsel op de dijken en op de slikken.

In de plassen van de inlagen maait de kluit met zijn opgewipte snavel door

De Bergeenden broeden in konijnenholen.

Voorjaar langs weg- en waterkant.

De mooie gele donsjongen van de Wilde Eend worden door vele vijanden belaagd. De Bruine Rat neemt onder die vijanden de eerste plaats in.

Aan de wegkant stuift het Heermoes.

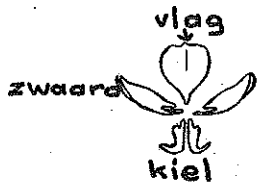

Onder ieder schildje zitten zakjes met sporen, die door de wind verspreid worden.

Uit zo'n spore groeit op ingewikkelde ma-

nier een nieuwe plant.

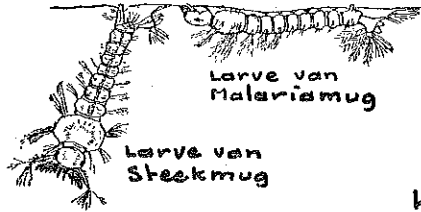
Tussen het gras komt de roodpaarse Smalblad-wikke in bloei.

Ook bij de Vogelwikke, die wat later bloeit, kunnen we de vlag, de zwaarden en

de kiel vinden. In April legden de muggen hun eieren in het water en in Mei komen de larven.

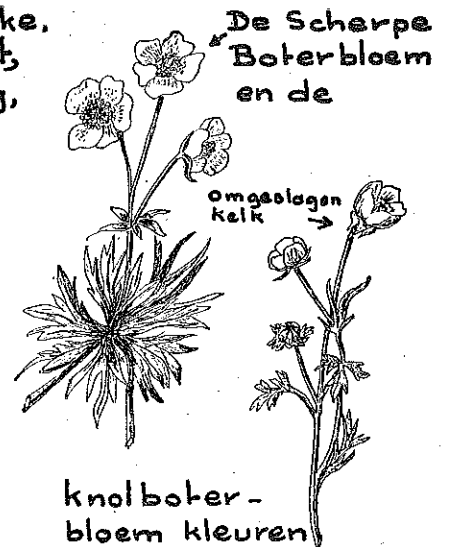
Zo'n larve wordt later een pop en daar uit komt een mug.

De Waterranonkel tilt de witte bloem-

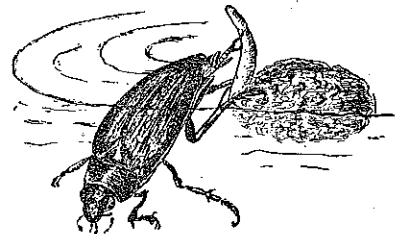
rijes boven het fijne groen.

knolboterbloem kleuren de wegkant geel. In de sloot leggen de Salamanders

hun eitjes aan waterplanten en de Spinnende Watertertor bouwt haar

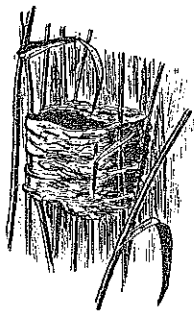

kunstige nestje, waarin zij haar eitjes legt.

Buiten in Juni.

Halverwege de hoge rietstengels schalt de karekiet zijn arre-arre-arre-let-iet-orre-djuu-djuu-djuu! de lucht in en stevig, aan een paar stengels verbonden, hangt er zijn kunstig nestje.

Rietkevers lopen over de holmen, maar ze laten zich direct vallen als je ze tracht te pakken.

De rietkeverlarven vreten aan de wortels van de waterweegbree.

Engerlingen of koperwormen knagen aan de wortels van alle mogelijke planten, ook in de tuin. Het zijn de larven van knip-torren, die je nu

overal ziet.

Leg ze maar eens op hun rug. Ze springen een heel stuk omhoog! Op vlier, op rozen en op tuinbonen zitten

kolonies bladluizen. Als er teveel bladluizen op een plant komen, wor-

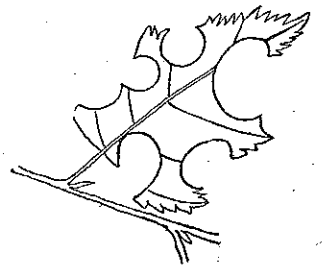
den er gevleugelde wijfjes geboren, die naar nieuwe planten vliegen. Tussen de bladluizen vind je vaak de larven van de Lieveheersbeestjes. Ze zijn

blauwgrijs met oranje-gele vlekken.

Ook de sluipwesp helpen mee de luizen te bestrijden door er hun eieren in te leggen.

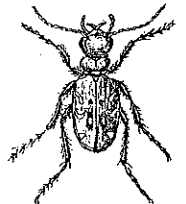

Behangersbijtjes snijden ronde stukken uit het blad van rozen en berken om er hun nest - in de grond of in verweerd hout - mee te bekleden.

De sigarenmaker rolt op kunstige wijze bladeren

op, om er de eieren in te leggen. Zoek ze eens op els of berk.

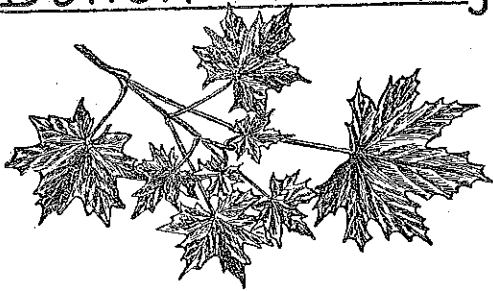
Bij zonnig weer vliegen de zandloopkevers telkens voor ons op op zandpaadjes in heide of duin.

De larven zitten in loodrechte gangen in

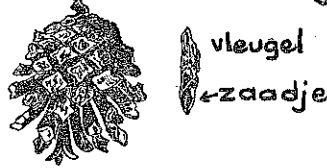

4e serie 7.6

Buiten in het najaar.

De rijpe dennenkegels springen open en de gevleugelde zaden zweven met de wind weg.

vleugel
zaadje

Ooievaarsbek: altijd twee bloempjes.
Reigersbek: meer

Als een legkaart passen de bladeren van de Esdoorn in elkaar. Zo krijgen ze allemaal hun deel van het zonlicht. Op de bladeren leeft de witgeel behaarde

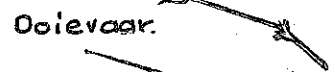
De Eekhoorn is verzet op dennenzaden. Je vindt de afgevreten kegels vaak onder de bomen.

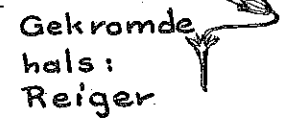
Esdoornrups, die zich als een hoepel kan oprollen.

bloempjes
Gestreekte hals:

Ooievaar.

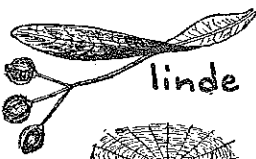
Gekromde hals:
Reiger.

Ook de Bonte Specht hamert de kegels open om de zaden te eten. Hij klemt de kegels vaak in een vorktak (Spechten-smidse)

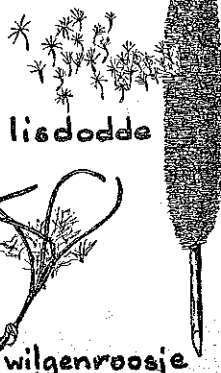
De wind neemt de gevleugelde vruchten mee, evenals de vruchten en zaden van

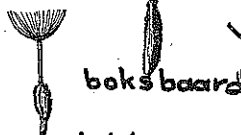
Merel en Zanglijster slikken bessen en bottels in hun geheel in. Let op de gevlekte borst van de Zanglijster.

linde

lisdodde

boksbaard

paardebloem

wilgenroosje

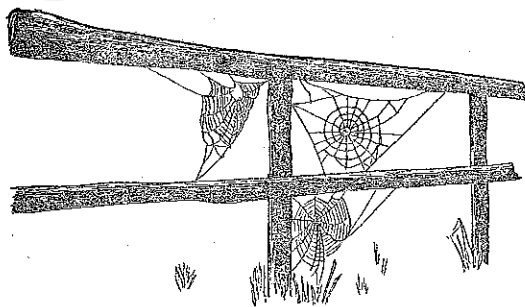

De Groenling hakt de bottels open en eet alleen de zaden op.

De Ooievaarsbek slingert zijn zaden zelf weg.

Dieren in en om huis.

Nat van de dauw hangen de spinnewebben in de herfstmorgen, maar als de zon het web gedroogd heeft, komt de Kruisapin uit haar schuilplaats te voorschijn en zet zich midden in het web, met de kop naar beneden.

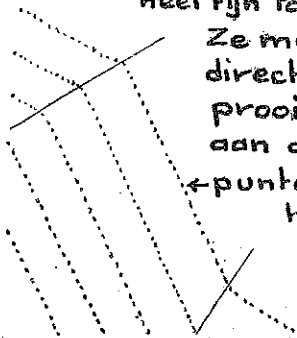

De poten eindigen in getande klauwtjes, net kammeljes, waarmee ze zich gemakkelijk aan de draden vasthouden.

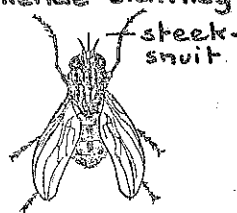

Spinnen hebben een heel fijn tastgevoel.

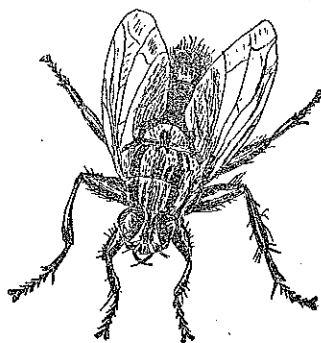
Ze merken het direct als er een prooi vast zit aan de kleefpunten van het web

Als in het najaar, de vliegen gaan steken" komt de stekende Stalvlieg

in huis. De Huisvlieg kan niet steken. Hij zuigt vloeistoffen (melk) en suiker op.

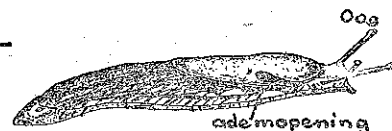
De Dahlia's moeten voor de vorst de grond uit.

De Oorwormen, die er

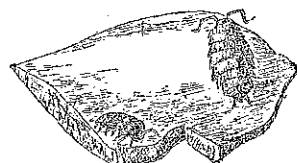

uitkruipen, leggen in Januari eieren in de grond. De wijfjes verdedigen eieren en jongen heel fel.

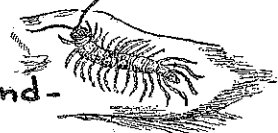

In vochtige keukenkastjes kruipen soms grote Naaktslakken, die een zilveren slijmspoor maken. Let eens op hun intrekbare ogen.

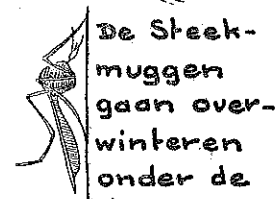
Op dezelfde plaatsen vinden we ook de on-

schuldige kelder mot. Hij wordt 's-nachts gejaagd door de bruine

Duizendpoot.

De Steekmuggen gaan overwinteren onder de vloeren en de Malaria muggen op zolders en in stallen. Nu, in 't najaar, steken ze niet meer.

Als in de huizen de kachels gaan branden, komen veel Huismuizen, die 's-zomers buiten waren, weer binnen.

4e serie nr. 7

Op en om de Voedertafel.

In de winter heeft bijna iedere tuin haar eigen Roodborstje. Je ziet er bijna nooit twee tege-

Mannetje-vink

Vinken komen graag op zaad en op fijngekruid brood. Let er op, dat de mannetjes in het voorjaar een blauw petje krijgen.

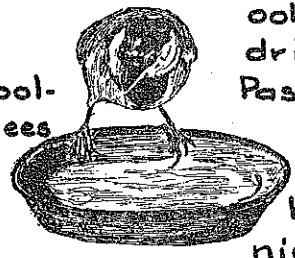
lijk, omdat ieder roodborstje zijn eigen gebied heeft, waarop het geen ander duldt.

Bij de spreeuwen moet je eens letten op de vlekken op de borst: ze worden in de loop van de winter steeds kleiner.

Naast de voedertafel waarderen de vogels

ook een drinkbak. Pas alleen op, dat ze er bij vorst niet in

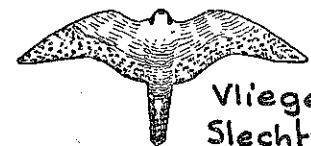

kunnen baden, omdat dan hun verer gemakkelijk aan elkaar vriezen.

merels zijn verzot op rotte appels.

Zet voor die spreeuwen alle lege blikjes van leverpastei enz. neer. Ze pikken ze brandschoon.

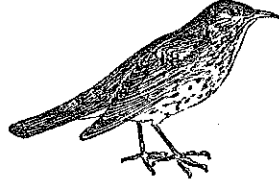

Vliegende Slechtvalk

Pimpelmee

Snoeren pinda's, halve cocosnoten en spekzwoerd lokken de mezen.

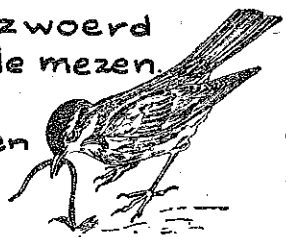

De Zanglijster, met de gespikkelde borst, zoekt

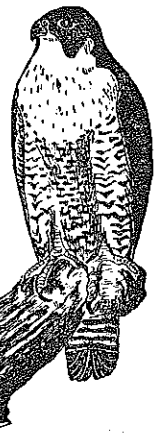

graag tussen het dorre blad. Ze komen, evenals roodborstjes, graag af op z.g. Universeelvoer.

De koperwiek is een echte wintergast, die te herkennen is aan de lichte wenkbrauwstreep en de roestbruine okselveren.

Spreeuwenwolken worden vaak bestookt door Slechtvalken, die in de winter graag in stadstorens huizen.

Het Winterkoningje scharrelt graag tussen lage struiken en in takkenbossen.

Aan de buitenkant van de stad zoeken de bevestigelijke kuifleeuweriken hun voedsel op zandige plaatsen.